

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med Arktisk råd

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Arktisk råd ble opprettet i 1996 for å fremme samarbeid mellom de arktiske statene og arktiske urfolksorganisasjoner, særlig innen bærekraftig utvikling og miljøvern. Arktis er et av de siste store områdene med uberørt natur, men er utsatt for miljøpåvirkning og ismelting. Klimaendringene gjør Arktis mer tilgjengelig og åpner for økt økonomisk aktivitet. Samtidig forsterker dette miljøutfordringene. Arktisk råd blir derfor et enda viktigere samarbeidsforum framover.

Formålet med undersøkelsen har vært å vurdere norske myndigheters arbeid med Arktisk råd og å belyse hvordan Arktisk råd organiserer og finansierer sitt arbeid. Undersøkelsen er det norske bidraget til en multilateral revisjon av medlemslandenes arbeid med Arktisk råd.

Funn og anbefalinger

Har styrket samarbeidet og økt kunnskapen:

Arktisk råd har bidratt til å styrke samarbeidet i Arktis og å øke kunnskapen – særlig om miljø og klimaendringer.

Rådet har framskaffet betydelig kunnskap som bidrar til felles forståelse av utfordringene i Arktis og hvilke tiltak som bør settes i verk.

Rådets anbefalinger er ikke folkerettslig forpliktende, men det er etter Riksrevisjonens vurdering viktig at de arktiske statene samlet kan vise at de tar ansvaret for å sikre en bærekraftig utvikling i Arktis.

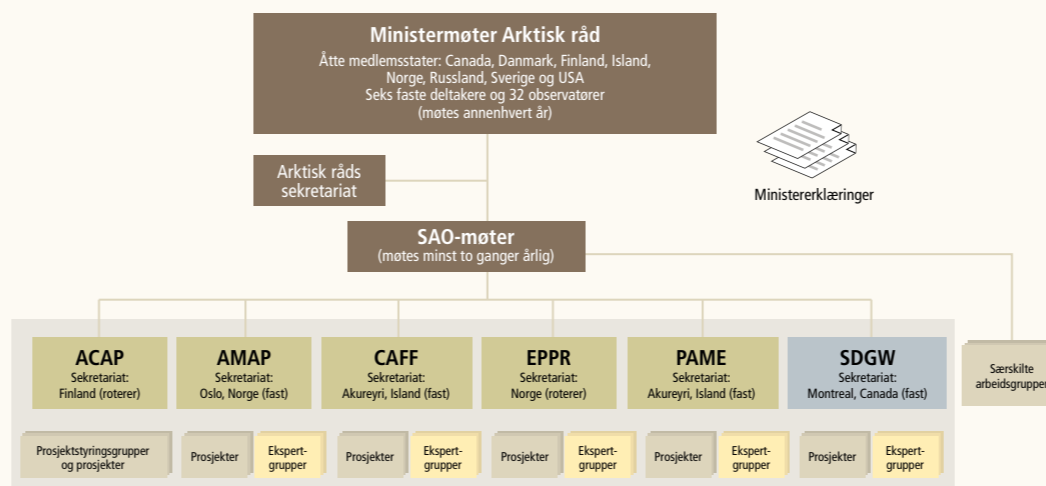
Bedre styring og organisering kan gi økt effektivitet:

Arktisk råds organisasjonsstruktur er ikke hensiktsmessig, og styringen av arbeidet er mangelfull – både når det gjelder prioritering, finansiering og rapportering.

Rådets arbeidsgrupper fungerer ulikt med hensyn til mandat, aktivitet og måloppnåelse, og har dels overlappende funksjoner. Riksrevisjonen mener at Arktisk råd har behov for sterkere prioritering, mer forutsigbar finansiering og at rådet i større grad styrer faglige og finansielle ressurser mot langsiktige og konkrete mål.

- Riksrevisjonen anbefaler at Utenriksdepartementet forsterker arbeidet for å gjøre Arktisk råd til et mer effektivt organ med vekt på bedre styring, organisering, finansiering og rapportering.

Organiseringen av Arktisk råd

Definisjoner av Arktis

Det finnes ikke én definisjon av Arktis. I Norge er den politiske definisjonen områdene nord for Polarsirkelen. Arktisk råds arbeidsgrupper kan definere det geografiske området deres arbeid dekker.

- Polarsirkelen
- Definert av Arktisk råds arbeidsgruppe AMAP
- Definert i Arctic Development Report

Kilde: Norsk Polarinstitutt / Arktisk råd

Tiltak for bedre deltakelse av urfolk:

Betydningen av å involvere urfolk er tydelig uttrykt i Arktisk råd, men deltakelsen av urfolk i rådet varierer som følge av mangel på ressurser, både økonomiske og tilgjengelig kompetanse og personell.

Bedre koordinering og oppfølging av norske myndigheters arbeid med Arktisk råd:

I tillegg til Utenriksdepartementet som ansvarlig departement, har en stor del av arbeidet i rådet vært under Klima- og miljødepartementets ansvarsområde. Andre berørte departementer har ikke vært like engasjert. Øvrige fagmyndigheter har en noe uklar rolle og funksjon, og det er ingen fast praksis for å få oversikt over hvordan anbefalinger følges opp eller om de allerede er innarbeidet i norsk forvaltning.

- Riksrevisjonen anbefaler at Utenriksdepartementet legger bedre til rette for koordinering og samhandling av arbeidet i Arktisk råd med de ansvarlige sektordepartementene.
- Riksrevisjonen anbefaler at Utenriksdepartementet tar initiativ til tiltak slik at alle berørte departementer i større grad finner arbeidet med Arktisk råd formålstjenlig, både for å kunne nyttiggjøre seg arbeidet i Arktisk råd og å bidra med kompetanse på aktuelle områder.